

[Finansministeren.]

det er disse indkøb, som finansieres på denne måde. Der er altså ikke tale om, at der her kan blive et låneprovenu tilovers til andre formål, og der er ikke tale om, at der pålægges elværkerne nogen tvang.

Spørgsmålet om, hvorledes nationalbanken stiller sig til dette forslag, blev dernæst omtalt af flere ordførere. Jeg kan herom sige, at jeg på forhånd gik ud fra, at man gerne ville kende nationalbankens stilling, og jeg anmodede derfor i går dels skriftligt, dels ved en forhandling med nationalbankens direktør om en tilkendegivelse fra nationalbanken. Den håber jeg vil kunne foreligge, således at den kan gøre sin nytte under udvalgsarbejdet. På denne baggrund finder jeg det helt urimeligt, at jeg dels skulle give mig til at kommentere de tidligere udtalelser fra nationalbanken, dels begynde at sige noget om, hvad nationalbankens nuværende opfattelse måtte være.

Ordføreren for venstre, det ærede medlem hr. Damsgaard, var lidt inde på den betragtning, at der eventuelt kunne være en vis fare knyttet til at optage lån nu, at det ligesom skulle kunne tilsløre vor stilling og — forstod jeg — opfordre til visse letsindigheder. Jeg tror ikke, at en sådan fare foreligger. Jeg tror for det første, at såvel regeringen som det høje ting i den grad er klar over vor situation, at vi ikke vil, om jeg så må sige, lade os påvirke i mindre ansvarsbevidst retning, selv om vi opnår visse statslån, og jeg tror også, at det efterhånden er gjort klart for befolkningen i en sådan udstrækning, hvorledes situationen er, at der ikke kan ske nogen skade ved optagelsen af et sådant lån. Derfor tror jeg heller ikke, at den fare, det ærede medlem hr. Jørgen Jensen nævnte, nemlig at vi skulle vise mindre påholdenhed, er til stede. De øvrige spørgsmål, som det ærede medlem stillede mig, vil vi kunne vende tilbage til under udvalgsbehandlingen.

Det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen spurgte, om jeg kunne give oplysninger om konkrete formål for lån ud over de til elkraftværkerne bestemte. Jeg må sige, at der foreligger ikke i dette øjeblik konkrete formål derfor. Jeg havde ligesom en fornemmelse af, at det måske var visse særlige ting, det ærede medlem tænkte på.

Det kan vi, om det ønskes, vende tilbage til under udvalgsbehandlingen.

Jeg kan som sagt takke det ærede medlem hr. Iver Poulsen for den halve tilslutning. Til gengæld må jeg, fordi jeg synes, det skal være sagt, tage bestemt afstand fra de udtalelser, det ærede medlem fremsatte i retning af, at regeringen har formøbet valuta-indtægterne og valutareserverne, og at regeringen vil pantsætte landet for at opretholde et forbrug, vi ikke har råd til. Jeg skal ikke gå ind i nogen nærmere polemik med det ærede medlem, men jeg synes nok, at disse udtalelser var af en sådan art, at jeg for min samvittigheds skyld må protestere derimod.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Kaj Andresen: Jeg foreslår lovforslaget henvist til finansudvalget.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om husmoderafløsning.

(Lovforslaget (nr. 72) findes i tillæg A. sp. 533, fremsættelsen i tidenden sp. 2062).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Viola Nørlov: Det lovforslag, der er til behandling i dag, tager ud over nogle redaktionelle ændringer udelukkende sigte på at forbedre kårene for de kvinder, der går ind i det meget krævende arbejde, som det er at være husmoderafløser.

§ 1 siger: en kommune kan efter beslutning iværksætte husmoderafløsning. Her vil jeg gerne udtale ønske om, at det lille ord „kan“ bliver ombyttet med ordet „skal“. $\frac{2}{3}$ af landets kommuner har oprettet husmoderafløsning, og jeg synes, at vi nu bør få den sidste tredjedel med.

Af oplysninger, jeg har søgt hos socialministeriets konsulent for husmoderafløs-

[Viola Nørlov.]

ning, viser det sig, at Københavns amt er det eneste amt i landet, der har udnyttet loven fuldt ud. I alle de øvrige amter er der kommuner, der endnu ikke har denne form for hjælp til hjemmene. En så stor kommune som Hasseris med ca. 9.000 indbyggere er først kommet med i 1962.

Jeg skal ikke trætte med tal, men opgørelsen for 1960-61 viser interessante ting, som kort skal nævnes. I Præstø, Sorø, Ålborg, Ringkøbing og Thisted amter har over halvdelen af kommunerne ikke husmoderafløsning, skønt der er flere af disse kommuner, som har omkring og over 3.000 indbyggere. Hvordan hjemmene i sygdomstilfælde i disse kommuner bærer sig ad, begriber jeg ikke. Skulle der ikke i udvalget blive enighed om en obligatorisk ordning, håber jeg, at samfundsinteresserede kvinder i disse kommuner vil rette henvendelse til deres repræsentanter i de kommunale råd, så at vi på den måde kan nå frem til en generel gennemførelse af husmoderafløsning over hele landet. De kommuner, der kvier sig ved at gennemføre husmoderafløsning, fordi man vil spare, bør tænke på, at mange husmødre, hvor hjælpen findes, kan undgå at komme på hospital eller, hvis de skal indlægges, kan udskrives tidligere. Hospitalssenge er dyre i dag, og sygeplejersker er der for få af, og sidst, men ikke mindst er efter en læges udsagn tryk for et sygt menneske den halve helbredelse; dette er både menneskeligt og samfundsmæssigt af stor betydning.

§ 4 er en forbedring af loven, som vil blive hilst med glæde af de kvinder, som nu får mulighed for at få denne uddannelse, da den bliver gratis, og da kommunen efter § 6, stk. 2, kan yde løn svarende til 80 pct. af den løn, som den kursussøgende kunne have opnået, hvis hun i uddannelsestiden havde været beskæftiget ved husmoderafløsning.

Det bør også nævnes og understreges, at de samme gode betingelser gives for hjemmehjælpere, som søger uddannelse. Om vi kunne nå frem til en obligatorisk uddannelse for husmoderafløserne, ville meget være vundet både for hjemmene, der ville få mere kvalificeret hjælp, og for den enkelte husmoderafløser, der opnår højere løn. Lønspørgsmålet mener jeg vi må se lidt på i

udvalget, for lønnen er helt forskellig fra sted til sted. I cirkulæret, der fulgte loven af 1952, står der, at til refusion kan anmeldes en løn af samme størrelse som den, der normalt ydes på den pågældende egn for tilsvarende husligt arbejde. Jeg mener, vi må nå frem til at betragte husmoderafløsning som et samfundsvigtigt og ansvarsfuldt arbejde, der stiller store krav til husmoderafløseren ud over hendes kendskab til rengøring.

Jeg kunne også nævne andre ting i forbindelse med lovforslaget, men har indskrænket mig til de vigtigste, da der bliver lejlighed til i et kommende udvalg at drøfte forslaget i enkeltheder.

På mit partis vegne skal jeg anbefale lovforslaget til velvillig behandling, og ved forhandlingens afslutning skal jeg tillade mig at foreslå det henvist til et udvalg.

Ellen Poulsen: Da loven om husmoderafløsning blev vedtaget i 1949, regnede man med, at de kvinder, der gik ind i dette arbejde, skulle have en særlig uddannelse. Man regnede med, at 3 måneders uddannelse kunne kvalificere dem til at varetage dette krævende arbejde.

I 1952 slækkede man på dette krav. Da gik man ind for, at denne specielle uddannelse kun skulle vare 2 måneder, og endelig at uddannelsen ikke længere skulle være tvungen; man kunne i kommunerne godt ansætte kvinder, som ikke havde den specielle uddannelse. Det skete simpelt hen, fordi man ikke kunne få husmoderafløser nok til at tage denne opgave op og langt mindre få dem til at gå på kursus.

Det er imidlertid gået sådan i løbet af de sidste ti år siden 1952, at færre og færre har søgt disse kursuser, og nu har man altså taget loven op til revision og vil prøve den udvej endnu en gang at slå af på fordringerne; denne gang går man fra de to måneders uddannelse ned til 125 timer.

Som det fremgår af den højtærede ministers fremsættelse, har disse problemer været drøftet med repræsentanter for de kommunale organisationer og Danske Kvinders Nationalråd. Jeg ved ikke, hvem der har deltaget i disse drøftelser, men jeg håber, at der har været praktiske husmødre eller i hvert fald folk, som har med praktisk husarbejde at gøre, med i drøftelserne, altså

[Ellen Poulsen.]

folk, som virkelig kan vurdere, om en speciel uddannelse er nødvendig, og hvad den særlig skal gå ud på.

Samtidig vil man altså gøre disse kursus mere tillokkende ved at betale deltagerne 80 pct. af den løn, de kunne have opnået i samme tid som husmoderafløserne. Hvis man nu på forhånd vidste, at dette ville hjælpe gevaldigt, var alt såre godt, men jeg tror bare ikke på, at det fører til de ønskede resultater, heller ikke selv om man indfører forskel i de refusionsberettigede lønninger for dem, som ikke er uddannet, og de uddannede samt endelig for de tilsynsførende.

Om uddannelse er nødvendig, er selvfølgelig et stort spørgsmål, for hvad skal denne uddannelse gå ud på? Det er jo ikke meningen, at man på kurserne skal lære kvinderne speciel husførelse, for det må de kunne i forvejen, ellers er de ikke egnede som husmoderafløserne. For mig at se er det sådan, at det, de her specielt må lære noget om, for det første er diskretion og dernæst, hvordan man straks kan danne sig et overblik over den økonomiske situation i det hjem, man kommer ind i, sådan at man kan tilpasse sig og forstå at arbejde i de 14 dage — eller hvor længe det nu er, en husmoderafløser skal være i et hjem — sådan at man helt kan varetage hjemmets tarv; ellers kan resultaterne nok blive noget problematiske.

Endelig tror jeg også, at man skal være en lille smule forsigtig med at anlægge helt de samme synspunkter, når det gælder på den ene side København og de helt store provinsbyer og på den anden side de mindre provinsbyer og landdistrikterne. For nok talte det ærede medlem fru Viola Nørlov om disse kommuner, der endnu ikke havde obligatorisk husmoderafløsning, og sagde, at de ville spare, og at de kviede sig ved at betale, men jeg er nu ikke så helt sikker på, at denne noget overfladiske bedømmelse helt holder stik. Jeg kan fortælle, at jeg for få dage siden var til stede

i en større forsamling af husmødre netop fra et mindre landsogn, og det viste sig, at de havde klaret disse problemer på en særdeles god måde og absolut ikke ønskede at få en ændring, sådan at man nu skulle tvinges til en speciel uddannelse. Jeg tror ikke, at man helt kan slå sig til tåls med statistik og tal, for det praktiske liv har nu på mange områder medført ordninger, som er særdeles velegnede lokalt set.

Jeg vil absolut ikke modsætte mig en uddannelse, men der er bare en ting, jeg ikke helt forstår. Nu er man gået ned til 125 timer. Hvorfor kan man så ikke lave denne uddannelse med det specielle, som man regner med man skal have frem her, som aftenkursus? I dag uddanner vi vore sygehjælpere til hospitalerne på aftenkursus; de får op til 100 timers uddannelse og går efter denne uddannelse ind til en meget vigtig opgave, hvor de skal aflaste de fuldt uddannede sygeplejersker på vore hospitaler. Det går ganske udmærket, og der er stor tilslutning til disse kurser, der er obligatoriske for dem, der vil ind på hospitalerne. Det kan gøres på aftenkursus, og så får disse kvinder mulighed for at blive hjemme og passe deres arbejde, og de kan altså også tjene deres løn ved siden af.

Jeg kan ikke se, hvorfor man, når man nu er kommet ned på et så lille timetal, så ikke griber til en praktisk ordning, som har vist sig at fungere ganske glimrende med hensyn til sygehjælperne. Jeg tror, at det ville gøre meget mere gavn, og at det måske ville være en vej ud; for at der er behov for huslig hjælp, ved vi alle, idet mangfoldige husmødre i dette land i dag har tredobbelt erhverv. For det første et udeerhverv, som stiller store krav til kvindens kræfter, uden hvervne som moder og som husmoder. Der er ikke noget at sige til, at der er mange kvinder, som har dårlige nerver eller segner under byrderne, når de så samtidig har presserende økonomiske problemer hængende over hovedet og ved, at det kan gå

[Ellen Poulsen.]

galt den dag, de bliver syge. De må da spørge: hvordan skal det hele klares den dag, da jeg bliver syg?

Jeg er altså ikke sikker på, at vi, selv om vi vedtager dette lovforslag, får den store tilstrømning af husmoderafløsere. Når man her i Københavns omegn betaler en hushjælp 5-6 kr. i timen for et forholdsvis let arbejde, er der ikke noget at sige til, at disse kvinder foretrækker et sådant arbejde fremfor at gå ind som husmoderafløsere til et langt mere krævende arbejde, og så er der endelig også et skattespørgsmål at tage hensyn til.

Med hensyn til hjemmehjælperne synes jeg, det er meget rigtigt at få dem med ind i en uddannelse for husmoderafløsere, og her vil jeg netop synes det var helt rigtigt, hvis det kunne laves som aftenkursus ligesom for sygehjælperne. Jeg kan ikke lade være med, selv om det måske ikke kommer denne lov ved, at sige, at det var jo en lykke, hvis vi kunne få hjemmehjælpstanken langt mere frem, sådan at de gamle kunne blive langt længere i deres hjem. Så kunne vi måske nå frem til den dag, da en del af vore alderdomshjem kunne blive overflødige og omdannet til de syge- og plejehjem, som vi har så hårdt brug for.

Vi er velvilligt indstillet til lovforslaget og vil gerne være med til at drøfte det i et udvalg.

Gerda Møller: Der er ingen tvivl om, at det er af stor betydning for en tilfredsstillende opfyldelse af husmoderafløsningens funktioner, at de kvinder, der sendes ud, har de fornødne kvalifikationer, både arbejdsmæssigt og menneskeligt. Derfor har spørgsmålet om husmoderafløsernes uddannelse da også med mellemrum været til debat både her i det høje ting og ude i kommunerne, og selv om man ved lovrevisjonen i 1952 gik væk fra kravet i den første lov af 1949 om, at alle husmoderafløsere skulle gennemgå en særlig uddannelse, har dog alle været enige om og fremhævet værdien af en uddannelse.

Imidlertid viser den svigtende interesse for at uddanne sig til husmoderafløser, at det har været svært at finde frem til en uddannelsesform, der tiltrak de kvinder, som loven sigter på. De oprindelige 3 måneders

uddannelsestid blev hurtigt til 2 måneder og er nu ifølge socialministeriets cirkulære af 30. marts 1962 blevet til ca. 125 undervisningstimer. Det finder også jeg tilstrækkeligt, når man tager i betragtning, at de kvinder, der kan blive tale om som husmoderafløsere, må være modne kvinder, for hvem det huslige arbejde ikke er fremmed, men som blot trænger til at få belæring i de fag, som normalplanen omfatter, en belæring, som er nødvendig for den kvinde, som i et fremmed hjem skal varetage husmoderens normale, daglige arbejdsopgaver. Men skal der en uddannelse til — og det mener jeg er nødvendigt — så kan den vel på den anden side heller ikke være kortere.

Tendensen i vort samfund går i dag i retning af, at al undervisning skal være gratis, nu også uddannelsen af husmoderafløsere. Det er jo en af årsagerne til det foreliggende lovforslags fremsættelse, selv om den gratis uddannelse også i bemærkningerne til lovforslaget er motiveret med, at det må anses for et naturligt led i bestræbelserne for at skabe større tilslutning til uddannelsen. Mit parti skal heller ikke på forhånd stille sig afvisende heroverfor, og vi har også bemærket, at udgiften for finansåret 1963-64 opgøres til ca. 30.000 kr., altså et lille beløb på vort høje statsbudget, men alligevel mere end en fordobling af den hidtidige udgift til dette formål.

Som noget nyt foreslås det også, at der skal udbetales løn til alle under denne uddannelse. Det er også i overensstemmelse med tendensen i tiden, men jeg kunne alligevel ønske mig, at der blev lejlighed til at se nærmere på dette spørgsmål i det udvalg, der formentlig nedsættes. Det har jo altid fra alle sider været fremstillet som et tilbud til kvinden i det huslige arbejde, at hun igennem dette nye erhverv kunne skaffe sig chancen for en virkelig god slutstilling, og når dertil kommer, at de uddannede husmoderafløsere ifølge lovforslagets § 6 skal have en højere løn end de uddannede, hvad jeg finder helt naturligt, og det også forudsættes, at der bliver en rimelig forskel i lønnen for ikke-uddannede og for uddannede, skulle der alene heri efter min mening ligge incitament nok for mange kvinder til at gå ind i denne uddannelse, uden at den gøres helt gratis.

Der er efter min mening mange gode ting

[Gerda Møller.]

i det foreliggende lovforslag. Jeg er tilfreds med, at det indeholder en definition af begrebet husmoderafløser og en fastsættelse af den tid, som en husmoderafløser kan være til rådighed i det enkelte hjem. At man vil give adgang for hjemmehjælpere til at deltage i kursusuddannelsen for husmoderafløserne på samme vilkår som disse, finder jeg helt naturligt, da det arbejde, de udfører i den kategori af hjem, som de nu kommer i, må antages på mange punkter at svare til det, en husmoderafløser udfører. Når dertil kommer, at det mange steder ikke er ualmindeligt, at disse kvinder også bruges som husmoderafløser, er der så meget mere grund til denne adgang til uddannelsen. Denne smidighed i arbejdskraftens anvendelse kan kun virke tiltalende og er også med til i højere grad at tilfredsstille efterspørgslen i dens svingende faser. Jeg er også tilfreds med, at socialministeren efter loven nøjes med at fastsætte grænsen for de lønninger, der kan anmeldes til refusion, som løn for ikke-uddannede og uddannede husmoderafløser samt til tilsynsførende ved husmoderafløsningen, i stedet for at der fastsættes en fast lønningsgrænse, idet en sådan grænse efter min mening må variere efter svingningerne i det almindelige lønniveau på stedet.

Det er de bemærkninger, jeg har at fremsætte til det lovforslag, der foreligger, og jeg vil gerne med disse bemærkninger tilsige mit partis velvillige behandling af det foreliggende lovforslag.

Grethe Philip: Skønt husmoderafløsningen ikke belaster de offentlige budgetter med de meget store beløb — udgiften er for det kommende finansår anslået til ca. 26 mill. kr. — anser jeg dog loven om husmoderafløsning for et meget vigtigt led i den nyere tids familie Lovgivning.

Når mange familier — og vel ikke mindst kvinderne — føler husmoderafløsningen som noget uhyre værdifuldt, skyldes det, at man kommer familierne — og det er de ganske almindelige familier, der her er tale om — til hjælp i en prekær situation. Man bringer hjemmene en praktisk aflastning på et tidspunkt, hvor de er ude for en spidsbelastning på grund af sygdom eller fødsel.

Udviklingen har ført med sig, at man ikke

som før kan regne med gode slægtninges og venners hjælp i tilfælde af sygdom — det gælder i byerne, men det gælder efterhånden også i stigende grad på landet. Der er færre huslige medhjælpere, og hver for sig har kvinderne fuldt op at gøre med at få arbejdet fra hånden i deres egne hjem. Hjælp til naboen er ofte en næsten umulig ekstranstrengelse.

Hjemmets pasning påhviler i første række kvinderne, og det er derfor også naturligt, at det var kvinderne, der gennem Danske Kvinders Nationalråd og Danske Kvinders Samfundstjeneste først rejste spørgsmålet om husmoderafløser, førte tanken ud i livet og senere skubbede på, så vi fik en lovgivning derom. Kvindeforeningerne står stadig bag loven og har fulgt dens praktisering med varm interesse, i de senere år også med dyb bekymring, fordi man så, hvorledes husmoderafløsningen var ved at forringes. Man ængstede sig for, at loven var på vej til at smuldrer. Det nyligt udsendte cirkulære om husmoderafløsningen og det nu foreliggende lovforslag må ses som resultat af et nyt initiativ for igen at få husmoderafløsningen ind i en tilfredsstillende bane. Jeg anser da også lovforslaget for et betydeligt fremskridt, selv om måske ikke alle mine ønsker er opfyldt.

Det var fra første færd et centralt punkt i tanken om husmoderafløsning, at man skulle stille en kvalificeret stab af husmoderafløser til rådighed for hjemmene. Derfor var der også i den første lov bestemmelser om uddannelse af alle husmoderafløser. Senere gik man noget bort fra denne tanke og åbnede adgang også for uuddannede husmoderafløser. Efter de seneste statistiske oplysninger må man regne med, at ca. $\frac{2}{3}$ af de nuværende husmoderafløser er uuddannede. Jeg anser dette for en meget beklagelig udvikling. Der er for mig ingen tvivl om, at husmoderafløserens arbejde, hvis det skal udføres tilfredsstillende, kræver en kunnen og viden, som man ikke uden videre kan gå ud fra at enhver almindelig husmoder er i besiddelse af, heller ikke selv om hun er nok så velmenende.

Husmoderafløseren har et ansvarsfuldt arbejde. Hun skal gøre rent og lave mad i husmoderens sted. Det betyder, at hun også skal have ansvaret for, at maden ernæringsmæssigt set er sund; hun skal må-

[Grethe Philip.]

ske lave diætmad til den syge, hun skal sørge for en økonomisk husførelse, og hun skulle også nødig ødelægge for meget i hjemmet, gulve, køkkengrej, møbler o. s. v. Hun skal tillige vide noget om omgang med svage, syge mennesker og om pleje af små børn. Hun er langt mere end en rengørings-assistent; hun er husmoderens stedfortræder. Dette gør, at der kunne være al mulig grund til at gøre en vis grunduddannelse af husmoderafløseren obligatorisk. For min egen del må jeg da også varmt gå ind for det som et fremtidsmål, og jeg håber, det er et mål, som i hvert fald meget snart lader sig realisere i de lidt større kommuner, hvor man ikke har den nære kontakt med hinanden og ikke kender hver enkelt, der søger stilling som husmoderafløser.

Må jeg for at undgå misforståelser tilføje, at jeg absolut ikke tænker mig, at husmoderafløserne skal have en flerårig uddannelse, men at jeg tænker på kursus af nogle få måneders varighed.

Vi når ikke frem til blot en vis mindsteuddannelse for alle i denne omgang, men hvis lovforslaget vedtages, vil det blive betydelig lettere og økonomisk mere overkommeligt for husmoderafløserne at tage uddannelse og for kommunerne at oprette kursus. Der vil blive givet fuld statsrefusion for kursus; kursus bliver gratis for eleverne, og der gives — i lighed med reglerne for uddannelse af ikke-faglærte arbejdere — støtte til underhold for de elever, der hidtil har haft arbejdsindtægter, i forhold til disses størrelse. Hertil kommer, at kursustiden — som det allerede tidligere har været nævnt — nedsættes væsentligt; man er nu helt nede på en kursustid på 125 timer, og det må efter min mening være i underkanten af det passable. Jeg tror, det er med blødende hjerte, man fra kvinderepræsentanternes side ved forhåndsdrøftelserne er gået så langt ned.

Forhåbentlig bliver virkningen den tilsigtede, nemlig at gøre det muligt for flere kvinder at tage på kursus. Med tiden må vi så håbe på udvidede kursus, eventuelt suppleringskursus for de kvinder, der går ind i den faste stab af husmoderafløser. Det er nemlig meget vigtigt, at der i alle kommuner er en fast kerne af hel- og deltidsarbejdende kvalificerede husmoderaflø-

sere. Når der fra kommunerne — og det gælder, så vidt jeg har hørt, ikke mindst de små kommuner på landet — ofte lyder et nødråb: hvorledes kan vi holde på vore husmoderafløser? så er svaret, så vidt jeg kan se, givet med en uddannelse, så de føler sig knyttet til faget, til jobbet, og at man giver dem en rimelig løn.

Lønnen har indtil for nylig været lidt af et ømt punkt. Loven har ikke hidtil givet regler om fastsættelse af løn, og de retningslinjer, der har været givet administrativt, ad cirkulærevej, har i praksis virket urimeligt over for de uddannede husmoderafløser. Nu er dette ændret, og jeg hilser med glæde lovforslagets bestemmelse om, at socialministeren for fremtiden skal fastsætte grænsen for de refusionsberettigede lønninger for henholdsvis uddannede og ikke-uddannede husmoderafløser. Jeg håber, det vil stimulere lysten til uddannelse, når den honoreres gennem højere løn.

Der har været megen diskussion mand og mand imellem om, hvilket arbejde husmoderafløseren skal udføre. Retningslinjerne i instruksen går ud på, at husmoderafløseren skal varetage husmoderens daglige arbejde i hjemmet. Ved fortolkningen heraf må der vises en vis smidighed fra begge sider. Husmoderen skal hjælpes, det er hovedformålet; men på den anden side skal husmoderafløseren ikke misbruges. Det kan ikke være meningen, at husmoderafløseren skal pille gæs til nedfrysning eller lave mad til et større folkehold, sådan som man har eksempler på at der har været stillet krav om. Efter den seneste statistik fra 1957-58 havde på daværende tidspunkt 86 pct. af alle husholdninger adgang til husmoderafløsning. Er tiden mon ikke inde til, at vi nu bør kræve alle kommuner med? Jeg ville være taknemlig, om den højtærede socialminister kunne give tallene for, hvorledes situationen er i dag.

Jeg kan ganske tilslutte mig forslaget om, at kursusuddannelsen også skal stå åben for hjemmehjælpere. Hele hjemmehjælpsordningen er i rivende udvikling til glæde og gavn både for de gamle og invalider, der nyder godt af ordningen, og for kommunerne. Det vil efter min mening gøre disse ordninger yderligere værdifulde, om man sikrer en tilgang af kvalificeret arbejdskraft.

Selv om det falder lidt uden for dette

[Grethe Philip.]

lovforslags ramme, kan jeg ikke undlade her at udtrykke ønsket om at endnu flere kommuner end hidtil, også i landområderne, vil gå ind for ordningen med hjemmehjælp. Personlige henvendelser, som jeg har modtaget fra gamle mennesker med ønsker herom, tyder på et stort behov. En større indsats fra kommunernes side synes i det hele ønskelig. I den nylig afgivne betænkning om alderdomshjem og plejehjem henstiller udvalget, at kommunerne opfordres til at foretage en undersøgelse af, om husmoderafløsningen og hjemmehjælperordningen fungerer tilfredsstillende. Udvalget peger på muligheden for samarbejde mellem nabokommuner og finder det ønskeligt, om der gennem f. eks. amtsplejeudvalget kunne ydes kommunerne konsulenthjælp i disse spørgsmål.

Jeg håber, at den højtærede socialminister vil arbejde videre med disse tanker, der umiddelbart synes at kunne blive meget frugtbringende, og jeg vil gerne i denne forbindelse henlede opmærksomheden på, at vi for kort tid siden her i tinget drøftede spørgsmålet om en amtsvis løsning af hjemmesygeplejerske- og sundhedsplejerskeordningen, en sag, som man, så vidt jeg forstår, for tiden arbejder videre med i sundhedsstyrelsen og i indenrigsministeriet. Det forekommer mig, at der er en tydelig parallel mellem disse overvejelser og spørgsmålet om en rationel og god løsning af husmoderafløsningen og hjemmehjælpsordningen i kommunerne. Mon vi ikke kunne drage nytte af de erfaringer, der er gjort inden for sygeplejen, netop vedrørende et samarbejde kommunerne imellem med henblik på en bedre og mere hensigtsmæssig tilrettelæggelse af arbejdet?

Husmoderafløsningen føles som en kærkommen håndsækning ude i de mange hjem. I virkeligheden er det meget mere end det. Det er også en aflastning af vore hospitaler og plejehjem. Indlæggelse kan måske undgås, og udskrivning fremskyndes, hvor der er mulighed for at yde god husmoderafløsning. Under denne synsvinkel er husmoderafløsningen i allerhøjeste grad også en samfundskonomisk foranstaltning.

Må jeg slutte med at sige, at husmoderafløserne udfører et stort og godt arbejde, ofte under vanskelige kår. Jeg håber, at de også ude i hjemmene, hvor de har deres

arbejde, får tilstrækkelig påskønnelse; behovene for praktisk hjælp i hjemmene stiger fra år til år. Problemerne er ikke løst endnu, men jeg finder, at lovforslaget går i den rigtige retning, og jeg tilsiger min velvillige behandling af lovforslaget under de nærmere drøftelser.

Skræppenborg-Nielsen: Da mit partis ordfører i denne sag, det ærede medlem hr. Chr. Madsen, ikke kan være til stede her ved lovforslagets første behandling, skal jeg på hans vegne tillade mig at give udtryk for følgende.

Loven om husmoderafløsning er en af vore vigtige sociale love til gavn for hele familien, og fra at være en beskæftigelsesforanstaltning for ældre kvinder har det efterhånden udviklet sig til en vigtig lovgivning, som vel nok de fleste ønsker udbygget som et sikkerhedsnet under sygdom i hjemmet.

I bemærkningerne til lovforslaget står der bl. a., at man har fundet det hensigtsmæssigt at indføje en definition af begrebet husmoderafløsning, og i § 1 forklares det så, at en husmoderafløser er en kvinde, der varetager en husmoders normale arbejdsopgaver. Denne definition har der ikke været meget hovedbrud med. Det er sagt før i dag, at en husmoderafløseres opgave er meget svær, hvis arbejdet skal gøres rigtigt og fornuftigt. Hun skal kunne omstille sig fra hjem til hjem, for ikke to hjem er ens, og menneskene i hjemmene er forskellige. Hun skal i mange tilfælde give råd og vejledning. Hun skal ofte være en slags socialrådgiver eller i hvert fald kunne henvise til offentlige institutioner. Hun skal være omgængelig og ligevægtig og dertil passe mere elementære opgaver som madlavning, reparation af tøj, rengøring, passe syge og raske, passe børn og meget andet. Og til eksempel: i Sverige tilføjer man, når en husmoderafløseres opgave skal defineres, at kendskab til malkning og pasning af kreaturer er en fordel.

Når man nu ved, at opgaverne er så mangfoldige, siger det næsten sig selv, at så har også husmoderafløserne krav på en ordentlig løn og ordentlige ansættelsesvilkår, og de kvinder, der ønsker dette erhverv, skal også have mulighed for at få en ordentlig uddannelse. Det forelig-

[Skræppenborg-Nielsen.]

gende lovforslag tilsigter alt dette, og vi for vort vedkommende medvirker gerne hertil. Jeg vil dog gøre opmærksom på, at vi i udvalget vil forsøge på at få ordningen gjort obligatorisk, sådan at den kommer til at gælde for alle områder i landet. Også vi ønsker, som det ærede medlem fru Viola Nørlov ønskede det, at det lille ord „kan“ bliver til noget andet. Vi ønsker at se på de gældende regler for betaling af husmoderafløsning; der er dér, så vidt vi kan skønne, grund til ændringer. Og vi vil enten over cirkulærer eller bekendtgørelser til loven meget gerne have fastslået en fortrinsstilling for enker og fraskilte, hvis sådanne kunne ønske uddannelse som husmoderafløser eller hjemmehjælpere.

Med disse bemærkninger vil jeg gerne fastslå, at vi ser med velvilje på dette lovforslag.

Birthe Wetlesen: Det nærværende lovforslag er en revision af lov nr. 234 af 7. juni 1952 om husmoderafløsning. Lovrevisionen går bl. a. ud på en vis lønmæssig forbedring for de uddannede husmoderafløser og en forkortelse af deres uddannelse.

De uafhængige kan ikke have noget imod, at der bliver forskellige lønsatser for uddannede og ikke uddannede husmoderafløser, al den stund vort parti stadig mener, at en indsats for at dygtiggøre sig bør kunne betale sig, men det virker noget sjovt, selv om jeg er klar over begrundelsen, at når kursus nedsættes fra ca. 336 timer til 125 timer, stiger statens udgifter fra 20.000 kr. til ca. 50.000 kr. Så må man jo håbe, at timetallet ikke bliver skåret yderligere ned.

Det fremgår ikke af bemærkningerne til lovforslaget, hvordan det foreslåede kursus på de 125 timer skal tilrettelægges. Skal det være et højskoleophold på ca. 1 månedes varighed eller måske, som det ærede medlem fru Ellen Poulsen foreslog, et aftenskolekursus? Et aftenskolekursus ville nok være det mest praktiske, da der ikke skulle være noget i vejen for, at husmoderafløserne kunne passe deres normale arbejde om dagen og gå på kursus om aftenen. Det ville nok også blive det billigste for staten.

Jeg kan dog godt se, at aftenskolekursus kun kan gennemføres i større byer.

Ligeledes har vi også bemærket os, at hjemmehjælpere også kan benytte disse kursus. Hjemmehjælp er jo en forholdsvis ny foreteelse, men sikkert af stor social betydning, fordi de gamle mennesker kan blive, så længe som det overhovedet er muligt, i deres eget hjem, når de får den håndsækning, som hjemmehjælpen er. Det er et resultat af den sociale udvikling, som vi i vort parti kan ønske fremmet mest muligt.

I denne forbindelse kan jeg dog ikke tilbageholde et enkelt suk over, at det er så nødvendigt at lovgive om husmoderafløsning og hjemmehjælp. Hvor er den rare nabokone, og hvor er de gamle menneskers børn? Jeg kan godt se, at det er velfærdsstatens udvikling, men jeg tror, at noget værdifuldt går tabt.

Som det fremgår af det, jeg her har sagt, er mit parti velvilligt indstillet over for det foreliggende lovforslag.

Socialministeren (Bundvad): Jeg vil gerne takke samtlige ordførere for den principielle tilslutning til lovforslaget. Jeg forstår, at der er ting, man gerne vil drøfte i et udvalg, og jeg er naturligvis indforstået med at give alle de oplysninger, man måtte ønske.

Jeg vil gerne gøre den enkelte bemærkning, at jeg kan give tilslutning til de ærede ordføreres betragtninger om sagen, for det er jo nu en gang sådan, at selv om vi ikke har kunnet få den uddannelse, vi ønsker, så har husmoderafløsningsinstitutionen vist sin overordentlig store værdi. Det er jo også understreget, at med den moderne operationsteknik f. eks. udskriver man meget ofte patienterne langt tidligere, end man ville have gjort det før, sådan at det ikke er muligt for hustruen med det samme at klare opgaverne i hjemmet. Da er det af overordentlig stor betydning, at man har en uddannet husmoderafløser, der kan gå ind i hjemmet. Sådan kunne jeg nævne en hel række konkrete tilfælde, hvor vi ved siden af at løse den sociale opgave, i virkeligheden, således som det ærede medlem fru Grethe Philip sagde, sparer ikke så lidt på andre sociale konti. Derfor er jeg glad for den principielle modtagelse, lovforslaget har fået, og jeg er også glad for, at

[Socialministeren.]

man er indstillet på, at hvad der her laves for husmoderafføsningen, skal også gælde for hjemmehjælpen. Der er jeg fuldkommen enig i den betragtning, at hvis vi kan tilrettelægge forholdene således, at de ældre, eventuelt invalider, bliver i deres hjem og i deres sædvanlige omgivelser, hvor deres børn er vokset op sammen med dem, er det en stor fordel fremfor at skulle flytte dem til institutioner. Og dér må vi sætte ind med hjemmehjælpen, og det er meget ønskeligt, at den ordning kan udbygges så stærkt, som det er muligt.

Med hensyn til spørgsmålet om at gøre ordningen obligatorisk og i forbindelse med det spørgsmålet om, hvormeget den ordning, vi har i øjeblikket, dækker, kan jeg først til det ærede medlem fru Grethe Philip sige, at der er 905 kommuner, som har ordningen. Der er 474, som ikke har den, og det er væsentligt de mindre kommuner, men der er dog kommuner op til 3.000 indbyggere iblandt de 474, der ikke har ordningen. De 905 kommuner, som er med i ordningen, dækker ca. 86 pct.

Der er altså virkelig et problem her, og jeg begriber ikke, hvordan kommunerne mener at kunne undvære denne ordning, for de må jo på anden måde løse problemerne.

Jeg hørte godt, at det ærede medlem fru Birthe Wetlesen spurgte: hvor er børnene, og hvor er naboerne, men situationen er nu engang den, at der meget ofte slet ikke gives hjælp til de pågældende, og at de står i en vanskelig situation. Derfor vil jeg gerne være med til i udvalget at drøfte det problem. Jeg har ikke selv turdet foreslå en obligatorisk ordning, men hvis folketingets flertal skulle ønske det, så er jeg til at tale med.

Så er der spørgsmålet om uddannelsen, og dér vil jeg gerne først sige, at det er nødvendigt for os, at vi søger uddannelsen for husmoderafføserne og hjemmehjælperne fastlagt. Det er jo ikke et erhverv, man går ind til fra sin ungdom; det er ofte kvinder i den mere modne alder, der går ind til denne opgave. Det kan også ofte være enlige kvinder, der er blevet alene ved ægtefællens død, ved separation eller på anden måde, som på et lidt senere tidspunkt vil gå ind i dette arbejde, og dér er det af stor værdi

for os, at de får en uddannelse, der svarer til deres opgave. Man kan sige, at de har en husmoderindstilling fra deres eget hjem, men de står her over for at skulle gå bogstavelig talt fra det ene miljø til det andet og fra den ene opgave til den anden, og derfor er det nyttigt, at de bliver indstillet herpå gennem en uddannelse.

Vi har altså ikke kunnet komme igennem med den store uddannelse; nu må vi prøve, om vi kan komme igennem med de 125 timer.

Hvordan uddannelsen skal gribes an, er ikke noget, som ikke har været forsøgt; det er jo ikke sådan, at vi ikke har haft kursus; det har vi; den væsentlige uddannelse foregår på husmoderskoler og lignende.

Det, vi tænker os, er altså at stramme husholdningsplanen til, og jeg mener ikke, at folketingssalen er stedet til at gennemgå det program, vi har, men jeg vil gerne forelægge det i udvalget, hvor man nærmere kan gennemgå det.

Med hensyn til aftenskolen vil jeg sige, at der er to problemer for os her. Vi har prøvet aftenkursus, men de pågældende husmoderafføser kommer fra en lang, anstrengende dag i skiftende miljø og er trætte og uoplagte til aftenkursus, og det er ikke nogen fordel for undervisningen. Dertil kommer, at vi kun i de største byer vil kunne skaffe lærere og andet personale, der skal være knyttet til aftenskolen. Så snart vi går ud i de mindre kommuner og områder, vil det ikke være muligt. Jeg hørte godt, at der blev talt om, at flere kommuner kunne samarbejde o. s. v., men den største fordel ligger ganske simpelt i, at man på en husmoderskole i den ene del af landet og en anden i den anden del af landet koncentrerer disse kortvarige kursus hos nogle, som har særlig indsigt på dette område. Jeg tror, det er den vej, man bør gå.

Vi har altså foreslået, at uddannelsen skal være gratis. Det er jo efterhånden sådan på de fleste områder, og jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det meget ofte er mindrebemidlede kvinder, der er tale om her, og når vi giver gratis uddannelse for studenter, teknikere o. s. v., så er det fuldt berettiget også at gøre det her.

Dertil kommer, at vi foreslår 80 pct. dækning for løntab. Dér skal jeg gøre opmærksom på, at det er ikke, som det ærede

[Socialministeren.]

medlem fru Ellen Poulsen sagde, noget nyt. Det har vi i øjeblikket gennemført administrativt efter aftale med finansministeriet, og vi vil nu gerne have det indført i selve loven. Man kan så spørge, om 80 pct. er det rigtige tal, men jeg vil her gøre opmærksom på, at på de kursus, vi har for ikke-faglærte mænd til omskoling til byggeri eller teknik, eller hvad det nu er, giver vi 80 pct. dækning, og jeg har ment, at det var rigtigt at føre denne bestemmelse over på den kvindelige uddannelse, der her er tale om.

Om vi kan komme så vidt, at vi siger, at alle skal have en uddannelse, tvivler jeg på, når det drejer sig om den første periode. Jeg kan være enig med det ærede medlem fru Grethe Philip om, at det er ønskeligt, meget ønskeligt, men det vil nok være rigtigt at indføre den ordning, vi har tænkt os her med de 125 timer og med en vis lønfordel for dem, som tager uddannelsen, og hvis det så kan lykkes os at skabe en tiltrækkende uddannelse, er jeg ikke i tvivl om, at vi kan gå videre; men det er ikke nok bare at sige til kvinderne: I skal gå til uddannelse. Vi må på den anden side også skabe noget, som interesserer dem, og som vi kan forvente at de gerne går ind til, og derfor tror jeg, at vi skulle tage det i flere etaper og begynde med det, som vi her har foreslået.

Jeg vil ikke fremsætte flere bemærkninger. Jeg vil meget gerne i udvalget diskutere de mange ting, de ærede medlemmer har fremdraget, og jeg takker igen for tilslutningen.

Viola Nørlov: Ja, det er bare en kort bemærkning til de ting, der har været nævnt.

Det ærede medlem fru Ellen Poulsen sagde, at det var en overfladisk betragtning, at husmoderafløsningen skulle være obligatorisk, for hun havde drøftet det med nogle kvinder ude i de mindre kommuner, som syntes, det var helt urimeligt, og som var godt tilfreds med tingene, som de var, dér hvor de boede. Den højtærede socialminister var også inde på, at det var bare i de små kommuner, man ikke havde gennemført husmoderafløsning. Jeg vil dog

understrege, at der er endog købstæder her i landet, der ikke har husmoderafløsning, så jeg synes, der må være noget at gøre.

Med hensyn til spørgsmålet om at få arbejdskraften frem, nævnte det ærede medlem fru Ellen Poulsen, at mange kvinder hellere ville gå ud og tage tilfældigt rengøringsarbejde og få 5-6 kr. i timen. Det er blandt andet en af de ting, som understreger, at det er nødvendigt at vise, at husmoderafløsning er andet end bare rengøring. De skal kunne en masse andre ting, og derfor er det for dårligt, at disse lønninger ligger under, hvad en tilfældig rengøringshjælp kan få, når hun går ud i hjemmene.

Det ærede medlem fru Gerda Møller talte om uddannelsen, der skulle være gratis, idet der skulle gives løn i uddannelses-tiden, og mente, at det var sådan en tendens i tiden; hun var ikke helt sikker på, at det var rigtigt. Dertil vil jeg gerne sige, at jeg tror, det er en af måderne, hvorpå man kan få flere kvinder til at interessere sig for denne sag og gå ind i dette arbejde, for som den højtærede socialminister rigtigt nævnte, er det mange gange kvinder, der er økonomisk dårligt stillet, kvinder, der oven i købet har forsørgerbyrder. Det ved jeg, for jeg har talt med flere, der har sagt: vi kunne godt tænke os at få en uddannelse, men det har vi slet ikke råd til. Vi kan ikke være borte fra vort arbejde, vi skal tjene penge hver dag for at leve. Jeg tror, at der her ligger en mulighed for at kalde flere frem til gerningen.

Ellen Poulsen: Jeg vil gerne sige til det ærede medlem fru Viola Nørlov, at når jeg talte om overfladisk betragtning, var det ikke helt i den relation, det ærede medlem nævnte, men i forbindelse med spørgsmålet om, hvorvidt husmoderafløsningen skulle være obligatorisk eller ikke. I de pågældende landdistrikter er det hele ikke sparesystem; man har virkelig fundet frem til ordninger, som husmødrene dér er tilfredse med.

Den højtærede minister mente ikke, at mit forslag om aftenundervisning kunne lade sig gennemføre, og nævnte, at mange kvinder var trætte og udkørte af deres arbejde. Jeg ved det ikke. Nu har jeg en

[Ellen Poulsen.]

del at gøre med sygehjælpere, og det er egentlig ganske mærkeligt, at de kursus, som et sygehus afholder, langt er overtegnede, og at en meget stor procentdel af de kvinder, der står på ekspektanceliste for at komme ind og få denne uddannelse, er kvinder fra landet, som altså ikke synes, de er for trætte til at komme ind og tage den uddannelse, som dog ligger på 3 timer hver gang. Det har virket fuldt tilfredsstillende, og jeg kan ikke se, at forskellen er så stor. Jeg mener, at mulighederne er langt større for at få kvinder til at gå til sådanne kursus end på kursus, hvor de skal forlade deres hjem og rejse til en eller anden skole. Jeg tror, det holder mange tilbage, for man skal jo regne med, at mange af dem, der melder sig som husmoderafløser, også har forpligtelser over for egne hjem.

(Kort bemærkning).

Viola Nørløv: Det skal blive en meget kort bemærkning. Det ærede medlem fru Ellen Poulsen nævnte, at sygehjælpere sagtens kan gå på kursus, og drager en sammenligning med husmoderafløser. Det kan man ikke. Man kan gå ind på disse sygehjælperkursus, når man er 18 år, ung og uafhængig og med et hjem i ryggen. Her er der tale om husmoderafløser; det er modne kvinder, de skal være fyldt 25 år, og mange af dem har børn. Det gør en forskel.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Viola Nørløv: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget Dalsgaard har meddelt mig, at han ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Er det ikke muligt at udmønte vore skillemønter, så forveksling lettere undgås, specielt mellem de nye 1-kroner og 25-ører?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Medlem af folketinget Baagø har meddelt mig, at han ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvorfor har finansministeriet nægtet kirkeblade og Ydre Missions blade fritagelse for papir- og omsætningsafgift?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 25. januar, kl. 10 med følgende dagsorden:

- 1) *Valg af 1 medlem til udetillægsnævnet (i stedet for Alsing Andersen).*
- 2) *Valg af 1 medlem med stedfortræder til det udenrigspolitiske nævn (i stedet for Alsing Andersen med stedfortræder Niels Mørk).*
- 3) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om husmoderafløsning.

- 4) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om nedslag i skatteansættelsen for folkepensionister m. fl.

- 5) *Forespørgsel til boligministeren af Thestrup, Finn Poulsen m. fl.*

Mødet hævet kl. 14⁴⁵.

49. møde.

Fredag den 25. januar kl. 10.

Formanden: Udvalget angående forslag til lov om udlån til arbejderboliger på landet har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 1 medlem til udetillægsnævnet (i stedet for Alsing Andersen).

(Jfr. tidenden sp. 1985).

Valgt blev: *Kaj Andresen*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 1 medlem med stedfortræder til det udenrigspolitiske nævn (i stedet for Alsing Andersen med stedfortræder Niels Mørk).

Valgt blev: *Poul Hansen* (Grenå) med stedfortræder *Kolbjørn*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om husmoderafløsning.

Valgt blev: *Viola Nørlov, Lis Groes, Qvist Hansen, Hjortnæs, Kai Jensen, Niels Mørk, Carl Nielsen, Elna Syvertsen, Grethe Philip, Ellen Poulsen, Holger Hansen, Jacob Sørensen, Skov Thulesen, Gerda Møller, Asger Jensen, Clara Munck og Chr. Madsen.*

Formanden: Jeg skal foreløbig forbigå dagsordenens punkt 4.

Man gik da til dagsordenens punkt 5, nemlig:

Forespørgsel til boligministeren af Thestrup, Finn Poulsen m. fl.:

[„Hvad kan boligministeren oplyse om bygge- og boligsituationen?“]

Ordføreren for forespørgerne (Thestrup):

Den forespørgsel, jeg på det konservative folkepartis og venstres vegne skal motivere over for den højtærede boligminister, har først og fremmest til formål at give boligministeren anledning til at udtale sig om boligsituationen i almindelighed og om regeringens boligpolitik i særdeleshed.

Jeg behøver ikke over for det høje ting at gå i enkeltheder, hvad boligspørgsmålet angår. Der er stadig en alvorlig boligmangel. Vanskelighederne er snarere voksende end aftagende. Vi må forudse en yderligere indvandring fra land til by, og vi står midt i problemerne med at skaffe boliger til de store årgange. Hvad agter regeringen at foretage sig? Har den nogle planer til løsning af boligvanskelighederne?

Men dernæst vil jeg gerne gå lidt mere i enkeltheder for lige som at koncentrere debatten om nogle særlig vigtige spørgsmål under boligproblemet i det hele, og her er det naturligt, at jeg først beskæftiger mig med huslejeloven.

Allerede i åbningstalen i 1961 bebudede den høje regering, at den ville overveje at træffe forholdsregler med henblik på en løsning af husleje problemerne, idet det blev fremhævet, at formålet dermed skulle være at få lejen i den ældre og den nyere boligmasse til at stå i et passende forhold til hinanden.

Som det vil være det høje ting bekendt, kom der en ændring af 22. juni 1962 i huslejeloven, men i øvrigt udløber selve huslejeloven jo først med udgangen af marts måned 1964. Jeg havde derfor ikke megen tro til, at den højtærede minister ville foreslå ændringer i den før til den tid, men på et møde i Viby den 26. november 1962 blev ministeren stillet over for et spørgsmål, som jeg sammen med ministerens svar anmoder om tilladelse til at citere fra Aarhus Stiftstidende for den 27. samme måned. Jeg citerer:

„En af diskussionsdeltagerne, malermester Aage Andersen, Viby, spurgte: Kan man vente en revision af den nuværende lejelov, inden den udløber i 1964?“

Ifølge referatet svarede den højtærede minister hertil kun et enkelt ord, nemlig:

„Ja“.

Jeg vil derfor spørge den højtærede minister, om han godkender dette referat, i